

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคน คนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้นการจะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าขึ้นต้องเห็นความสำคัญของการศึกษาเป็นอันดับแรก ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่า การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จากความหมายดังกล่าวถือว่าการศึกษามีลักษณะเป็นนามธรรมยากต่อการเรียนรู้ได้โดยตรง จะต้องมีการถ่ายทอดความรู้ การฝึก และการอบรม ซึ่งก็คือกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั่นเอง และเมื่อกล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอน สิ่งที่จะต้องนึกถึงเป็นลำดับแรก ก็คือ ผู้เรียน ซึ่งตามมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 12) กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ด้วยเหตุนี้เองจึงจำเป็นต้องพัฒนาตัวกลางระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนขึ้น นั่นก็คือ สื่อการเรียนการสอน ซึ่งถือเป็นตัวกลางที่จะช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาการเรียนรู้เพื่อเกิดผลอย่างถาวร

การจัดการศึกษาดังแต่อดีตจนปัจจุบันส่วนใหญ่จะไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอนเท่าที่ควรเพราะครูผู้สอนยังขาดประสบการณ์ในการใช้สื่อโดยไม่เข้าใจเทคนิคและวิธีการใช้ให้เกิดผลสัมพัทธ์กับบทเรียนนั้นๆ เท่าใดนัก และมีเวลาในการจัดเตรียมการผลิตและการใช้สื่อไม่เพียงพอ ประกอบกับขาดศูนย์บริการด้านสื่อการสอน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูไม่นิยมใช้สื่อการสอนในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นผลทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่และไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับในห้องเรียนไปเป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองต่อไปได้ ดังนั้นเมื่อมีการปฏิรูปการศึกษาจึงมีการบัญญัติหมวด 9 ซึ่งเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยตรง ตามมาตรา 65 ของพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 (สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 33) ได้กล่าวไว้ว่า ให้มีการพัฒนานวัตกรรมทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ซึ่งก็คือการนำตัวสื่อการสอน มาใช้อย่างเหมาะสม ให้คู่กับที่มีอยู่หรือซื้อมา เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

โรงเรียนเมืองพัทยา 7 สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา กระทรวงมหาดไทย เป็นโรงเรียน ที่ทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งถือได้ว่าการเรียนการสอนในระดับนี้เป็น ระดับพื้นฐานในการเรียนรู้ ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนจึงควรมีวิธีที่สามารถสื่อสาร ให้ผู้เรียนเข้าใจได้อย่างชัดเจน นั่นก็คือสื่อการสอนที่ใช้ประกอบการสอนนั้นควรเป็นสื่อการสอน ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา มีคุณภาพมากพอที่สามารถสื่อความหมายให้ผู้เรียนรับรู้เนื้อหาและเข้าใจ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งทางด้านสื่อการเรียนการสอนนั้นถือว่าเป็นปัญหากับทางโรงเรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากทางโรงเรียนไม่มีแหล่งกลางที่ทำหน้าที่สนับสนุนภารกิจในด้านการเรียนการสอนอย่าง แท้จริง ขาดเทคโนโลยีและสื่อการสอนที่เหมาะสม ขาดบุคลากรที่ให้คำแนะนำในด้านการใช้ การผลิตและการซ่อมบำรุงสื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนที่ต้องใช้สื่อประกอบการสอนต้องลงทุน จัดซื้อ จัดหาเป็นการส่วนตัว สื่อการสอนที่ทางโรงเรียนมีส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ที่สอน และเมื่อสื่อการสอนไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนประกอบกับครูไม่มีเวลาในการผลิตสื่อ การสอน จึงทำให้ครูผู้สอนสอนโดยไม่มีสื่อการสอน ซึ่งส่งผลโดยตรงกับผู้เรียน โดยทั่วไป การเรียนการสอนต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา เพื่อแก้ไข ปัญหาทางการศึกษาด้วยวิธีการ และแนวคิดต่าง ๆ โดยนำเอาเทคโนโลยีการศึกษามาจัดระบบและ พัฒนาระบบการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และในด้านการสอนครูควรใช้สื่อการสอนให้มากยิ่งขึ้นด้วย อีกทั้งผู้บริหาร โรงเรียนเล็งเห็นว่าสื่อ การสอนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ทางโรงเรียนจึงมีนโยบาย เกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์สื่อการสอนขึ้นภายในโรงเรียน

ศูนย์สื่อการสอนถือว่ามีมีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นแหล่งกลางในการรวบรวมวัสดุ อุปกรณ์ ผลิตและพัฒนา ซ่อมแซมและให้บริการสื่อการ สอนแก่ครูผู้สอนเพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้รวดเร็วขึ้น การวิจัยใน ครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นพื้นฐานในการเสนอโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการสอน สำหรับโรงเรียนเมืองพัทยา 7 สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา เพื่อแก้ปัญหาการขาดหน่วยงาน กลางที่รับผิดชอบในการทำหน้าที่วางแผน ผลิตและบริการทางสื่อการสอนและเทคโนโลยีต่าง ๆ และแก้ปัญหาทางด้านการศึกษา ทั้งในด้านเนื้อหา วิธีการ เทคนิคการสอน และการเผยแพร่ ข้อสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับสื่อการสอน อันจะเป็นการช่วยแก้ปัญหาด้านการสอนของครูผู้สอน

ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกและส่งเสริมต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างเต็มที่ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. จัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการสอนสำหรับโรงเรียนเมืองพัทยา 7
2. ประเมินผลรับรองโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการสอนสำหรับโรงเรียนเมืองพัทยา 7

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเมืองพัทยา 7 ให้เกิดประสิทธิภาพขึ้น
2. ได้โครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการสอนสำหรับโรงเรียนเมืองพัทยา 7 และโครงการได้รับการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ขอบเขตของการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา
2. ประชากร
 - 2.1 ผู้บริหารโรงเรียนเมืองพัทยา 7 (บ้านหนองพังแค) ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 2 คน
 - 2.2 ครูผู้สอนในโรงเรียนเมืองพัทยา 7
3. ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบรับรองต้นแบบชิ้นงาน จำนวน 5 คน โดยมีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป ทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา และเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานด้านศูนย์สื่อการสอนอย่างน้อย 3 ปี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ศูนย์สื่อการสอน คือ แหล่งกลางในการรวบรวม จัดเก็บ ให้บริการ ผลิต จัดหาและซ่อมแซมสื่อการสอน รวมทั้งการให้คำปรึกษาและเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคลากรในด้านการพัฒนาสื่อการสอน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนเมืองพัทยา 7

2. ต้นแบบชิ้นงาน คือ โครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการสอนสำหรับโรงเรียนเมืองพัทยา 7 โดยรายละเอียดโครงการประกอบด้วยหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ปรัชญา ปณิธาน เป้าหมาย การกิจ บุคลากร การบริการ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ แผนการดำเนินงานจัดตั้ง และแบบจำลองศูนย์สื่อการสอน ซึ่งผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยการยอมรับความเหมาะสมในระดับตั้งแต่ดีขึ้นไป
3. สภาพการใช้สื่อการสอน คือ จำนวนและสภาพของสื่อการสอนที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งการใช้งานสื่อการสอนของครูผู้สอนด้วย
4. ปัญหาการใช้สื่อการสอน คือ อุปสรรคที่เกิดจากการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอน
5. ความต้องการและความคิดเห็นในการดำเนินงานของศูนย์สื่อการสอน คือ ความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในการจัดตั้งศูนย์สื่อการสอนในโรงเรียน และความคิดเห็นเกี่ยวกับปรัชญา ปณิธาน เป้าหมาย การกิจ การดำเนินงานด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และการบริการของศูนย์สื่อการสอน
6. ผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองพัทยา 7
7. ครูผู้สอน คือ ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนเมืองพัทยา 7
8. โรงเรียนเมืองพัทยา 7 คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย